

Anna H. Jankowiak

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

MIEJSCE AZJATYCKICH BEZPOŚREDNICH INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH W REGIONIE DOLNEGO ŚLĄSKA

Streszczenie: Od wielu lat Polska skutecznie konkuruje z innymi państwami o bezpośrednie inwestycje zagraniczne, które przyczyniają się do wysokiego rozwoju gospodarczego kraju. Dolny Śląsk jest drugim regionem w Polsce pod względem atrakcyjności inwestycyjnej. Potencjał ten dostrzegło wielu inwestorów, w tym także z państw azjatyckich. To właśnie na Dolnym Śląsku ulokowano większość fabryk produkcyjnych przedsiębiorstw pochodzących z Korei Południowej czy Japonii. Są to zaawansowane technologicznie jednostki, które są najlepszymi ambasadorami regionu w oczach potencjalnych inwestorów zagranicznych. Celem artykułu jest przedstawienie skali inwestycji azjatyckich na Dolnym Śląsku oraz znaczenia, jakie mają te inwestycje w rozwoju regionu.

Słowa kluczowe: bezpośrednie inwestycje zagraniczne, korporacje azjatyckie, rozwój Dolnego Śląska.

1. Wstęp

Polska gospodarka od wielu lat skutecznie przyciąga kapitał zagraniczny, stając się atrakcyjnym miejscem dla inwestorów zagranicznych, którzy w ramach procesów globalizacyjnych przenoszą swoją produkcję lub usługi do krajów proponujących im lepsze do tego warunki. Inwestorzy pozytywnie oceniają kondycję polskiej gospodarki i wzrost gospodarczy, który odnotowano nawet w okresie ostatniego kryzysu finansowego, przemiany rynkowe, rosnące zaangażowanie władz lokalnych w przyciąganie obcego kapitału, jak również wykwalifikowaną kadrę kierowniczą oraz nadal relatywnie tanią i wydajną siłę roboczą. Najwięcej inwestycji w Polsce pochodzi z krajów Unii Europejskiej (w 2009 r. dominował kapitał niemiecki, francuski oraz luksemburski¹), lecz coraz więcej kapitału napływa także z krajów azjatyckich. Inwestycje pochodzące z Azji są szczególnie widoczne w regionie Dolnego Śląska, gdzie ulokowały się takie firmy, jak japońska Toyota oraz koreańskie LG czy Toshiba.

¹ Dane PAIiZ za rok 2009, www.paiz.gov.pl.

2. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne – ujęcie teoretyczne

Zgodnie z definicją, aby firma mogła być uznana za korporację transnarodową, musi posiadać filie lub oddziały w innych krajach. Są one tworzone poprzez dokonanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ), czyli poprzez przeniesienie kapitału poza granice kraju macierzystego. Pojęcia „korporacje transnarodowe” i „bepośrednie inwestycje zagraniczne” są ze sobą nierozzerwalnie związane, jednak nie są one synonimami. M. Nowakowski definiuje BIZ jako „inwestycje wywołujące długotrwały związek, przejawiający trwałe zainteresowanie jednostki osiadłej w określonym obszarze gospodarczym (inwestor bezpośredni) jednostką osiadłą w gospodarce innej niż gospodarka inwestora”². Zgodnie z definicją organizacji OECD bezpośrednia inwestycja zagraniczna jest rodzajem inwestycji, której celem jest posiadanie przez rezydenta z jednego kraju (inwestor bezpośredni) trwałego udziału w przedsiębiorstwie (przedsiębiorstwo bezpośredniego inwestowania) znajdującym się poza krajem macierzystym tego rezydenta. Inwestor ma osiągać trwałą korzyść dzięki długookresowemu wpływowi na zarządzanie przedsiębiorstwem bezpośredniego inwestowania. Minimalna ilość posiadanych udziałów w danym przedsiębiorstwie to 10%, jednak wpływ na zarządzanie, przy takim poziomie udziałów, można osiągnąć tylko pod warunkiem dużego rozproszenia pozostałych akcji³.

Definicja BIZ obejmuje zarówno pierwotną transakcję kapitałową między inwestorem bezpośrednim a przedsiębiorstwem bezpośredniego inwestowania (bezpośrednio lub za pośrednictwem innych powiązanych podmiotów), jak i późniejsze przepływy. Można wskazać trzy elementy, które obejmuje BIZ:

- kapitał własny poniesiony na zakup udziałów w przedsiębiorstwie poza krajem macierzystym inwestora,
- reinwestowane zyski, które nie są transferowane przez inwestora poza kraj ulokowania inwestycji,
- zadłużenia wewnątrz firmy w postaci krótko- lub długoterminowych pożyczek pomiędzy inwestorem zagranicznym a przedsiębiorstwem bezpośredniego inwestowania⁴.

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne mają ogromne znaczenie nie tylko dla inwestora przenoszącego swój kapitał do innego kraju, lecz także dla kraju goszczącego te inwestycje. Kraje docelowe inwestycji stosują wiele zachęt dla potencjalnego inwestora oraz tworzą wyspecjalizowane jednostki, które reklamując dany kraj, przyciągają obcy kapitał. B. Liberska podaje cztery główne obszary, na które będą wpływać inwestycje zagraniczne: rynek kapitałowy i finansowy; bilans handlowy;

² M.K. Nowakowski (red.), *Biznes międzynarodowy – obszary decyzji strategicznych*, Wydawnictwo Key Text, Warszawa 2000, s. 109.

³ OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, fourth edition 2008, OECD 2008, s. 234, <http://www.oecd.org/dataoecd/26/50/40193734.pdf>.

⁴ *World Investment Report 2008. Transnational Corporations and the Infrastructure Challenge*, UNCTAD, New York and Geneva 2008, s. 249.

kierunki restrukturyzacji gospodarki; rynek pracy i zatrudnienie⁵. Wpływ BIZ na kraj goszczący można zauważyć na wielu płaszczyznach jednocześnie – ekonomicznej, politycznej i społecznej – lecz jest on zarówno pozytywny, jak i negatywny. Wśród pozytywnych aspektów lokowania inwestycji zagranicznych dla kraju goszczącego należy wymienić:

- wpływ na zasoby kapitałowe,
- transfer nowoczesnych technologii,
- wpływ na strukturę zatrudnienia (spadek bezrobocia),
- wpływ na poziom rozwoju czynnika ludzkiego (nowe wzorce zarządzania, marketingu itd.),
- wyrównywanie warunków działania na poszczególnych rynkach,
- wzrost innowacyjności,
- wzrost konkurencyjności danego kraju,
- dodatkowe wpływy do budżetu państwa,
- poprawa bilansu handlowego (wzrost eksportu),
- wpływ na transformację systemową w krajach zmieniających swoją gospodarkę.

3. Dolny Śląsk jako miejsce lokowania kapitału zagranicznego w postaci bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Region dolnośląski jest atrakcyjny inwestycyjnie dla potencjalnego inwestora zagranicznego ze względu na swój potencjał ludzki, zasoby, odległość od Niemiec i Czech, a także stopień rozwoju infrastruktury podstawowej i technologicznej. Tempo rozwoju Dolnego Śląska znacznie przekracza średni rozwój gospodarczy dla całej Polski, co plasuje region na czołowych pozycjach w kraju. Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych⁶ podaje następujące atuty województwa dolnośląskiego:

- dogodna lokalizacja w paneuropejskim korytarzu transportowym, bliskie sąsiedztwo Czech i Niemiec,
- dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa (drogowa, kolejowa, wodna, lotnicza) i teleinformatyczna:
 - dogodne połączenia drogowe: autostrada A4, drogi międzynarodowe: E40, E36, E65 i E67,
 - rozbudowany system linii kolejowych: międzynarodowe linie kolejowe: E30 – łącząca Niemcy z Ukrainą – i E59 – łącząca zespół portów Szczecin–Świnoujście z krajami południa Europy; Wrocław jest także największym w Polsce węzłem kolejowym obsługującym ruch osobowy i transport towarów,

⁵ B. Liberska (red.), *Globalizacja. Mechanizmy i wyzwania*, PWE, Warszawa 2002, s. 57–58.

⁶ PAIiZ jest jednostką rządową promującą Polskę na arenie międzynarodowej prowadzącą kampanie mające na celu przyciągnięcie inwestorów zagranicznych.

- transportowo-tranzytowa odrzańska droga wodna łącząca Dolny Śląsk z bałtyckimi portami morskimi – Szczecin–Świnoujście – oraz system śródlądowych dróg wodnych Europy,
- międzynarodowy port lotniczy,
- wysoki poziom urbanizacji regionu,
- dobrze rozwinięty przemysł elektromaszynowy,
- znaczny potencjał edukacyjny, naukowy i kulturalny regionu (np. Wrocław jest trzecim w Polsce ośrodkiem naukowo-akademickim),
- możliwości rozwoju turystyki i rekreacji⁷.

Urząd Marszałkowski dodatkowo wskazuje na takie czynniki wpływające na atrakcyjność inwestycyjną regionu, jak:

- duża chłonność rynku regionalnego,
- szybkie tempo i skuteczność transformacji gospodarczej,
- istnienie specjalnych stref ekonomicznych,
- dostępność komunikacyjna regionu,
- zaawansowana infrastruktura techniczna,
- sprzyjająca sieć telekomunikacyjna służąca szybkiemu przekazywaniu informacji w relacjach krajowych i międzynarodowych,
- rozwinięta sieć infrastruktury otoczenia biznesu, w tym banków i instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości,
- wysoki poziom kwalifikacji zawodowych oraz dostępność niezaangażowanej siły roboczej z regionu,
- zasoby wartościowych surowców mineralnych,
- atrakcyjne walory środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego⁸.

Atrakcyjność badanego regionu przekłada się na wielkość strumienia napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych, których liczba stale wzrasta. Według danych GUS z raportu *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON 2010 r.* na terenie Dolnego Śląska działało 6521 firm z kapitałem zagranicznym, co stanowiło 26% ogółu wszystkich firm w tej lokalizacji (24 782 firmy)⁹. Tradycyjnie najwięcej firm z kapitałem zagranicznym ma swoje siedziby w województwie mazowieckim – 25 594, lecz region dolnośląski uplasował się na drugiej pozycji. Na koniec 2008 r. wartość zainwestowanego kapitału zagranicznego w regionie dolnośląskim przekroczyła 13 410 mln PLN, co uplasowało Dolny Śląsk na drugim miejscu w kraju. Warto zauważyć, że tylko w latach 2003–2008 nastąpiło dwuipółkrotne powiększenie inwestycji zagranicznych w badanym regionie¹⁰. Wielkość BIZ oraz ich roczny przyrost zostały zaprezentowane w tab. 1.

⁷ *Regiony*, www.paiz.gov.pl.

⁸ *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2007*, www.umwd.dolnyslask.pl.

⁹ *Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON 2010 r.*, GUS, s. 163.

¹⁰ M. Stawicka, L. Kwieciński, M. Wróblewski, *Analiza atrakcyjności inwestycyjnej regionu w świetle współczesnych trendów*, [w:] *Analizy, badania i prognozy na rzecz Strategii Województwa Dolnośląskiego*, grudzień 2010, s. 49.

Tabela 1. Wielkość bezpośrednich inwestycji zagranicznych zlokalizowanych na Dolnym Śląsku w latach 2003–2008

Rok	Wielkość zainwestowanego kapitału w mln PLN	Przyrost
2003	5 189,5	–
2004	6 834,6	31,7
2005	9 575,0	40,1
2006	11 384,2	18,9
2007	12 727,5	11,8
2008	13 410,3	5,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie M. Stawicka, L. Kwieciński, M. Wróblewski, wyd. cyt., s. 49.

Do największych inwestorów według kraju pochodzenia na terenie województwa dolnośląskiego należą firmy z kapitałem brytyjskim (np. Cadbury Schweppes, Cussons Group Ltd., Tesco, Shell, BP), amerykańskim (np. Whirlpool – Polar SA, Wabco, General Electric International), niemieckim (np. Deutsche Bank, BTR Automotive, Bosch, Volkswagen), szwedzkim (np. Volvo, Electrolux), francuskim (np. Credit Agricole – Lukas Bank, Castorama, Carrefour), holenderskim (np. 3M), kanadyjskim (np. McCain, Northern Telecom), hiszpańskim (np. Fagor) oraz pocho-

Tabela 2. Wybrane bezpośrednie inwestycje zagraniczne zlokalizowane na Dolnym Śląsku

Przedsiębiorstwo	Branża	Lokalizacja
Whirlpool Europe Srl	AGD	Wrocław
LG Electronics	AGD, elektroniczny	Biskupice Podgórne
British Oxygen Corporation (BOC Group)	chemiczny	Brzeg Dolny
LG Philips	elektroniczny	Kobierzyce
ABB Ltd.	elektryczny	Wrocław
Smiths Group Aerospace	lotniczy	Dzierżonów
Faurecia	motoryzacyjny	Legnica, Wałbrzych
Toyota	motoryzacyjny	Wałbrzych
Daicel Chemical Industry Ltd.	motoryzacyjny	Żarów
Takata Petri	motoryzacyjny	Wałbrzych
Volkswagen AG	motoryzacyjny	Polkowice
Volvo AB	motoryzacyjny	Wrocław
Denso	motoryzacyjny	Wrocław
Bahlsen	spożywczy	Stanowice
Cadbury	spożywczy	Bielany Wrocławskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PAIiZ.

dzące z krajów azjatyckich, np. japońska Takata Petri i Toyota oraz koreańskie LG¹¹. Tabela 2 przedstawia wybranych największych inwestorów zagranicznych ulokowanych na Dolnym Śląsku.

4. Inwestycje zagraniczne z krajów azjatyckich na Dolnym Śląsku oraz ich rola w rozwoju regionu

Ważnym miejscem lokowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych pochodzących z krajów azjatyckich są Kobierzyce pod Wrocławiem i znajdująca się tam strefa specjalna rozciągająca się między Biskupicami Podgórnymi i Bielanami Wrocławskimi. Podstrefa Wrocław–Kobierzyce została utworzona w 2005 r., aby stworzyć dogodne warunki do obsługi koreańskiego koncernu LG. Podstrefa jest częścią Tarnobrzeskiej Strefy Specjalnej, a zarządzana jest przez Agencję Rozwoju Przemysłu Oddział Wrocław. Według danych ARP na koniec lutego 2011 r. w podstrefie zainwestowali następujący inwestorzy azjatyccy¹²:

- LG Display (Korea Południowa),
- LG Electronics (Korea Południowa),
- TOSHIBA Television Central Europe (Japonia),
- Heesung Electronics LCD (Korea Południowa),
- LG Chem (Korea Południowa),
- LG Innotek (Korea Południowa),
- Dong Seo Display (Korea Południowa),
- Dong Yang Electronics (Korea Południowa),
- TAE SUNG Poland (Korea Południowa),
- POS – PPC Poland (Korea Południowa),
- Chung Hong Electronics (Korea Południowa),
- Samwha Poland (Korea Południowa),
- Starion Wrocław (Korea Południowa)¹³.

Dominującym w tej grupie inwestorem jest koreański koncern LG, którego inwestycja przyciągnęła do regionu Wrocław–Kobierzyce pozostałych inwestorów zagranicznych z Azji. LG to koreański chaebol¹⁴, który zajmuje się produkcją m.in. sprzętu elektronicznego i AGD. Firma obejmuje 114 lokalnych podmiotów na całym świecie, wytwarza swoje produkty w kilku krajach, m.in. w Polsce, Meksyku, Chinach, i zatrudnia łącznie 82 tys. pracowników¹⁵. Zgodnie z zapowiedzią koncern LG wraz z poddostawcami ma zainwestować w Polsce łącznie 800 mln EUR oraz

¹¹ Dane na podstawie informacji Urzędu Marszałkowskiego Dolnego Śląska.

¹² W nawiasie podano kraj pochodzenia przedsiębiorstwa.

¹³ Dane Agencji Rozwoju Przemysłu oddział we Wrocławiu, www.arp-sez.pl.

¹⁴ Chaebol to grupa przedsiębiorstw w Korei Południowej, która charakteryzuje się koncentracją kapitału w rękach jednej grupy ludzi będących członkami tej samej rodziny; zob. B. Skulska (red.), *Biznes międzynarodowy w regionie Azji i Pacyfiku*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2009.

¹⁵ Dane firmy LG, www.lg.com.

zatrudnić łącznie 12 tys. osób¹⁶. Firma podzielona jest na wyspecjalizowane jednostki, które produkują określone podzespoły. Przykładowo LG Display produkuje moduły LCD, które następnie montowane są w telewizorach takich marek, jak Toshiba czy właśnie w jednostce firmy LG Electronics. Do czerwca 2009 r. firma wyprodukowała 10 mln modułów LCD. Rosnące zapotrzebowanie na telewizory na rynku europejskim zachęca LG do dalszych inwestycji i obecnie firma jest w stanie produkować 650 tys. modułów miesięcznie. LG Display zatrudnia w Biskupicach Podgórnym 1,5 tys. osób, a do końca 2009 r. firma zainwestowała łącznie 230 mln USD¹⁷. Dzięki inwestycjom w nowoczesne technologie LG jako pierwsze wprowadziło na rynek telewizory w technologii 3D, do produkcji których uruchomiono w 2010 r. trzy linie produkcyjne o wartości 45 mln PLN. Warto wspomnieć także o jedynej korporacji niebędącej korporacją koreańską, lecz mającej silną pozycję w klastrze, jaki powstał wokół LG. Jest to japońska firma Toshiba również produkująca telewizory LCD, która planuje mocną ekspansję na rynki europejskie w przyszłych latach.

Drugim bardzo znaczącym dla regionu inwestorem azjatyckim jest Toyota Motor Manufacturing Poland zlokalizowana w podstrefie Wałbrzych oraz Toyota Motor Industries Poland ulokowana w podstrefie Jelcz-Laskowice. Toyota to japoński koncern motoryzacyjny stanowiący tradycyjny japoński model biznesowy *keiretsu*¹⁸. Inwestycja w Polsce to największa na świecie, poza Japonią, fabryka produkująca podzespoły będące bazą produkcyjną komponentów Toyoty. Jednostka w Wałbrzychu zatrudnia 2 tys. pracowników i jej moce produkcyjne oceniane są na 720 tys. skrzyń biegów oraz 360 tys. silników rocznie. Wartość tej inwestycji to około 540 mln EUR. Jednostka w Jelczu-Laskowicach zatrudnia około 750 osób i jest w stanie wyprodukować 180 tys. silników rocznie. Inwestycja wyceniana jest na ponad 1 mld PLN¹⁹.

Podobnie jak w przypadku firmy LG, także Toyota przyciągnęła wraz ze swoją inwestycją firmy będące poddostawcą części do produktów Toyoty. Przykładem może być inwestycja japońskiej Takata Petri, która produkuje poduszki powietrzne oraz pasy bezpieczeństwa dla licznych koncernów samochodowych świata, w tym dla Toyoty. Wałbrzyska Specjalna Strefa Ekonomiczna to miejsce, gdzie ulokowanych jest wiele innych przedsiębiorstw japońskich, np. NSK Steering Systems Europe.

Poza Wałbrzychem, gdzie zlokalizowana jest m.in. fabryka Toyoty, ważnym punktem na mapie Dolnego Śląska jest Żarów będący podstrefą Wałbrzyskiej Strefy Specjalnej. W 2007 r. otwarto tam oddział japońskiej firmy Bridgestone, który w Żarowie zajął się produkcją opon i elementów gumowych. Powstanie fabryki Bridgestone było niejako konsekwencją istnienia w tej podstrefie innych inwestorów

¹⁶ Park technologiczny LG pod Wrocławiem, www.paiz.gov.pl.

¹⁷ LG Display rozwija inwestycję na Dolnym Śląsku, <http://finanse.wp.pl>.

¹⁸ Keiretsu to sieć wzajemnych powiązań między przedsiębiorstwami w Japonii, w której wszystkie jednostki produkcyjne, dystrybucyjne czy bankowe są podporządkowane decyzjom jednostki centralnej, zob. B. Skulska (red.), wyd. cyt.

¹⁹ Dane firmy Toyota, www.toyotapl.com.

japońskich, takich jak zakład firmy YAGI produkujący odkuwki stalowe dla przemysłu samochodowego, firma AKS produkująca kulki do łożysk tocznych oraz Daicel Safety Systems Europe, czyli fabryka japońska produkująca wypełniacze do poduszek powietrznych²⁰.

Dodatkowo w okolicach podwrocławskiego Jelcza-Laskowic swoje fabryki wybudowały kolejne dwie japońskie firmy – NTK oraz ACCOROMM CENTRAL EUROPE, natomiast w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej ulokowały się TBMECA oraz SANDEN, która jest jedną z większych inwestycji zagranicznych w naszym kraju. Inwestycja ta zlokalizowana jest w Polkowicach, a zajmuje się produkcją plastikowych kompresorów oraz części do klimatyzatorów samochodowych.

Azjatyckie bezpośrednie inwestycje zagraniczne są skupione wokół dwóch głównych firm. Z jednej strony jest to koncern LG, który skupia producentów i dostawców części i podzespołów do produkcji telewizorów LCD oraz LED, z drugiej zaś są to firmy bezpośrednio lub pośrednio powiązane z japońską Toyotą. Dodatkowo na terenie Dolnego Śląska ulokowanych jest wiele mniejszych firm produkcyjnych.

Kapitał azjatycki nie jest dominującym kapitałem zagranicznym na Dolnym Śląsku, jednak jest on znaczący dla rozwoju regionu. Obecność inwestorów zagranicznych pochodzących z krajów azjatyckich podnosi atrakcyjność Dolnego Śląska w oczach kolejnych przedsiębiorstw zagranicznych. Ulokowanie inwestorów produkujących dobra zaawansowane technologicznie przyciąga do regionu wyspecjalizowanych poddostawców. W styczniu 2011 r. koreańska firma NIFCO Korea, będąca głównym dostawcą takich firm, jak Hyundai-Kia, Samsung Electronics oraz LG, ogłosiła chęć zainwestowania kapitału w naszym kraju. Zakład produkujący komponenty plastikowe metodą wtryskową ma powstać w Żorach i stworzyć miejsca pracy dla 200 osób, a łączna wartość kapitału to 15 mln EUR²¹. Jest to przykład na to, że obecni inwestorzy azjatyccy przyciągają kolejnych inwestorów do regionu, pokazując jednocześnie, że i Polska i Dolny Śląsk są dogodnymi miejscami lokowania BIZ.

Ważny jest także profil prowadzonej produkcji w zakładach firm azjatyckich. Są to najczęściej dobra zaawansowane technologicznie, elektroniczne, a to właśnie elektronika stymuluje postęp techniczny i technologiczny, w dłuższej perspektywie zaś rozwój gospodarczy i cywilizacyjny. Rozwój sektora elektronicznego decyduje o międzynarodowej konkurencyjności danego kraju i regionu oraz stymuluje rozwój innych sektorów gospodarki o wysokim potencjale gospodarczym²².

Niewątpliwie dominującym miastem w regionie jest Wrocław, który w oczach wielu inwestorów od lat jest dogodnym miejscem lokowania inwestycji, lecz warto

²⁰ Informacje Urzędu Miejskiego Gminy Żarów, www.um.zarow.pl.

²¹ *NIFCO Korea inwestuje w Żorach*, www.paiz.gov.pl.

²² Opis sektorów w Polsce, dane PAIiIZ, www.paiz.gov.pl.

także zauważyć potencjał mniejszych dolnośląskich miast, takich jak Wałbrzych, Legnica czy Żarów, które z powodzeniem walczą o kolejnych inwestorów nie tylko z Azji, lecz z całego świata.

5. Zakończenie

Region Dolnego Śląska to miejsce lokalizacji wielu inwestorów azjatyckich. Są to inwestycje firm koreańskich skupione wokół LG, które produkują towary z branży zaawansowanej elektroniki, oraz inwestycje japońskie powiązane produktowo z Toyotą i całą branżą motoryzacyjną. Duża koncentracja inwestorów azjatyckich jest zasługą funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych, w których zlokalizowana jest większość kapitału zagranicznego.

Z azjatyckimi bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi związany jest przede wszystkim transfer nowoczesnej technologii, co sprzyja rozwojowi gospodarczemu Dolnego Śląska oraz zwiększa jego konkurencyjność na arenie międzynarodowej. Inwestorzy azjatyccy zapewniają miejsca pracy, głównie dla pracowników niższego szczebla, co przyczynia się do poprawy struktury zatrudnienia w regionie. Inwestycje mają wpływ na dynamikę wzrostu płac w regionie, a także są odpowiedzialne za transfer nowych, azjatyckich metod zarządzania i organizacji, które znacznie różnią się od tych stosowanych obecnie w Polsce.

Literatura

- Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2007*, www.umwd.dolnyslask.pl.
- Liberska B. (red.), *Globalizacja. Mechanizmy i wyzwania*, PWE, Warszawa 2002.
- Nowakowski M.K. (red.), *Biznes międzynarodowy – obszary decyzji strategicznych*, Wydawnictwo Key Text, Warszawa 2000.
- OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment, fourth edition 2008, OECD 2008, <http://www.oecd.org/dataoecd/26/50/40193734.pdf>.
- Skulska B. (red.), *Biznes międzynarodowy w regionie Azji i Pacyfiku*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2009.
- Stawicka M., Kwieciński L., Wróblewski M., *Analiza atrakcyjności inwestycyjnej regionu w świetle współczesnych trendów*, [w:] *Analizy, badania i prognozy na rzecz Strategii Województwa Dolnośląskiego*, grudzień 2010.
- World Investment Report 2008. Transnational Corporations and the Infrastructure Challenge*, UNCTAD, New York and Geneva 2008.
- Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON 2010 r.*, GUS.
- <http://finanse.wp.pl>.
- www.arp-sez.pl.
- www.lg.com.
- www.paiz.gov.pl.
- www.toyotapl.com.
- www.um.zarow.pl.

PLACE OF ASIAN FOREIGN DIRECT INVESTMENTS IN THE REGION OF LOWER SILESIA

Summary: For many years Poland has been successfully competing with other countries on foreign direct investments that contribute to high economic development. Lower Silesia is the second region in Poland in terms of investment attractiveness. Many investors have recognized this potential so far, including investors from Asian countries. The most productive factories of companies from South Korea or Japan are located in Lower Silesia. They are technologically advanced units, which are the best “ambassadors” of the region in the eyes of potential foreign investors. This article presents the scale of Asian investment in Lower Silesia and the importance of its development in the region.

Keywords: foreign direct investment, Asian corporations, Lower Silesia development.